

“Variants” de la Garrotxa: respostes errònies a noves preguntes.

Quan a mitjans del segle passat triomfava de manera aclaparadora la fe en el progrés de la humanitat i la confiança en la ciència com a instrument per dominar la natura i garantir el creixement infinit, apareixien les primeres veus, aïllades i incompreses, que advertien que la festa es podia acabar, que estàvem com el bruixot de la història desencadenant forces que no podríem controlar.

Un moment paradigmàtic va ser sens dubte al 1972 amb la publicació de “Els límits del creixement” de Donella Meadows. L’any següent la crisi del petroli, motivada en principi per raons geopolítiques, ens posava en guàrdia sobre quelcom que el filòsof alemany Günter Anders ja ens advertia des dels anys 50: el desnivell entre la nostra capacitat tècnica respecte a la nostra capacitat moral de comprendre la realitat. I, per tant, les nostres possibilitats d’actuar de forma conseqüent. “Desnivell prometeic” l’anomenava. Creixia la percepció que la nostra arrogància, un dels fruits imprevistos de la Il·lustració del segle XVIII, ens amenaçava.

De cop, i malgrat la inventiva humana, els efectes de la nostra hiperactivitat respecte al planeta se’ns tornaven en contra. No ho sabíem llavors però entràvem en “l’era de les conseqüències”. Com advertia Benedetti, quan teníem totes les respostes, ens varen canviar les preguntes. La realitat ens posava davant d’un mirall on la imatge que vèiem no era exactament la que durant els 30 anys magnífics (1945-1975) havíem tingut de nosaltres mateixos. Mig segle després, les advertències de Meadows encara no són assumides amb tota la seva cruïsa. Alguns segueixen pensant que el canvi climàtic és quelcom que li ha de preocupar als científics i als ossos polars però que queda lluny dels catalans de a peu, que hem de seguir competint per ser els primers de la classe i garantir-nos la “qualitat de vida” amb les mateixes premisses que als anys 60 del segle passat.

A la Garrotxa seguim escoltant les mateixes respostes: la inevitabilitat d’unes “variants” en forma d’autovia quan, com advertia Benedetti, les preguntes han canviat i ara ens demanen sobre com ho hem de fer per afavorir una transformació de la mobilitat que pacifiqui el trànsit i doni tranquil·litat als nostres soferts carrers.

Avui sabem, la ciència ens avisa, que el canvi global, aquest còctel on es barregen canvi climàtic, declivi de la biodiversitat, esgotament del petroli i d’altres materials, etc. ens amenaça. Ens adverteixen que la pandèmia de la COVID no ha estat una simple anècdota casual. El canvi de rumb s’imposa i allò que fa vint anys semblava indiscutible avui trontolla i amenaça en caure’ns damunt. No necessitem més carreteres, ni més turisme internacional, ni digitalització, ni comerç globalitzat. Ens cal

proximitat, reduir la velocitat de tots els processos, consumir menys i moure'ns amb cura. Com ens demanava el filòsof Jorge Riechmann és el moment de trepitjar de forma més lleugera el planeta i d'incloure en l'equació de la nostra forma de viure les necessitats de les generacions futures. Per moltes coses ja no estem a temps, les conseqüències ens arribaran tant si les volem com si no. El que si podem fer és evitar que siguin catastròfiques per la humanitat.

Ens toca per tant madurar, abandonar l'infantilisme egocèntric de voler-ho tot i ara mateix. Refer els nostres projectes i fer-ho amb una mirada col·lectiva i prudent. No tenim garantit l'èxit però tampoc hi ha cap determinació fatal que ens dugui al desastre. Però toca parar, pensar, revisar els nostres plans de futur i dibuixar-ne de nous que siguin una resposta a les noves i inquietants preguntes a les que ens enfrontem com a humanitat.

Raül Valls